

Delegationen för språkärendens målsättningar för regeringsprogrammet 2019–2023

Flerspråkigheten i Finland är en utgångspunkt och en resurs som utnyttjas. Samtidigt känner vi stolthet över våra nationalspråk och över våra autoktona¹ språk.

Ett språkpolitiskt program för Finland

Finlands första språkstrategi, nationalspråksstrategin, är från 2012. Efter detta har det skett många förändringar i de finländska språkförhållandena. Det finns inte heller någon handling som samlat granskar alla delområden inom språkpolitiken. Finland bör få ett godkänt språkpolitiskt program, som inkluderar den reviderade nationalspråksstrategin och som engagerar sig i främjandet av de autoktona språk som används i Finland och i de sätt på vilka även av den övriga språkreserven utnyttjas. Vi behöver både en strukturerad diskussion om den framtida språkpolitiken och konkreta åtgärder för att stödja tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna, även med beaktande av den digitaliserade verksamhetsmiljön.

I lagberedningen beaktas de språkliga rättigheterna genast från första början och kvalitativa bedömningar av de språkliga konsekvenserna görs

Tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna ska stärkas i nästa regerings projekt. Regeringen ska vid beredningen av förvaltningsreformer försäkra sig om att tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna tryggas såväl i lagstiftningen som i finansieringen. De språkliga konsekvenserna ska bedömas systematiskt i alla reformer inom den offentliga förvaltningen.

Regeringen ska höra språkgrupperna både i anslutning till reformerna och även i övrigt i regelbundet.

De teckenspråkiga är en grupp som det ska fästas större vikt vid i samband med lagberedningen. Det är fråga om såväl tolkningstjänster som servicekedjor när det gäller tjänster för teckenspråkiga.

Vid verkställigheten och den fortsatta beredningen av social- och hälsovårdsreformen förbättras tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna i praktiken

Nästa regering kommer att ta ställning till många viktiga reformer inom social- och hälsovården. Människorna upplever att det är särskilt viktigt att de får använda sitt eget språk när de anlitar tjänster inom social- och hälsovården. Tillgodoseende av de

¹Med autoktona språk avses i detta sammanhang finska, svenska, samiska, romani, finskt och finlandssvenskt teckenspråk samt karelska.

språkliga rättigheterna är också en förutsättning för att andra rättigheter ska tillgodoses. Av denna orsak ska målsättningen i de framtida reformerna vara en lagstiftning som förbättrar tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna i praktiken.

Internationaliseringen får inte leda till att nationalspråken används mindre och att undervisningen på dessa språk minskar på olika skolstadier. De autoktona språken stöds med hjälp av ökad undervisning och ett ökat utbud av skolmaterial på det egna språket.

Användning av nationalspråken är levande flerspråkighet.

Det måste produceras mer läromedel på romani, samiska och karelska samt på teckenspråk. Också de som har ett främmande språk som modersmål och som går i svensk skola eller deltar i småbarnspedagogik på svenska har rätt till tillräckliga läromedel på svenska som andra språk. Det måste även ses till att det finns tillräckligt många kompetenta lärare. Det är i sista hand fråga om jämlik behandling av barn.

Det måste gå att studera samiska i hela Finland. Användningen och stimuleringen av det samiska språket ska stödjas genom att det ses till att både samiskspråkiga och personer som är intresserade av samiska kan studera det. Detta kan göras med hjälp av distansundervisning. En levande samiskspråkighet förutsätter tillräckliga medel för undervisning i samiska.

Barn som fötts döva och barn till teckenspråkiga ska garanteras rätt till undervisning i teckenspråk. Cochleaimplantat ersätter inte allas behov att lära sig teckenspråk. Dessutom är teckenspråk modersmål för många barn och på samma sätt som andra språk, en port till inläring av ytterligare språk.

De språkliga rättigheterna beaktas inom de offentliga tjänsterna

Samiskspråkiga bör ha samma möjligheter att sköta ärenden på samiska inom samernas hembygdsområde som finsk- och svenskspråkiga har i tvåspråkiga kommuner. Samtidigt bör man komma ihåg att 65 procent av samerna bor utanför hembygdsområdet. För dem bör det ordnas möjligheter att få service på samiska antingen centraliserat eller via en distansförbindelse.

Det bör även ses till att service för svenskspråkiga tillgodoses i praktiken.

Språkklimatet förbättras och toleransen mot olika språkgrupper framhävs

Regeringen måste tydligt ta avstånd från allt slags hatprat och anvisa tillräckliga resurser för förebyggande verksamhet som bygger upp ett gott språkklimat.

Undervisningen måste bli bättre på att lyfta fram våra språkgrupper och deras nuläge, liksom även Finlands språkliga mångfald. Att öka vetskapen om språkgrupperna är ett sätt att förbättra det försvagade språkklimatet. Delegationen anser också att det är viktigt att läromedlen förmedlar aktuell och mångsidig information om språken och språkgrupperna samt om ursprungsbefolkningen.

Finland välkomnar alla språk, och alla språkgrupper ska ha rätt att upprätthålla och utveckla sitt eget språk. Ett flerspråkigt samhälle är utgångspunkten, flerspråkiga individer är en resurs. Språkreserven i Finland ska utnyttjas medvetet.

Språken ska inte ställas mot varandra. Vi utnyttjar vår långa erfarenhet av samexistens mellan flera språk. Engelska används mer systematiskt, men vi får inte glömma att engelskan inte betjänar alla. Vi stöder allas möjlighet att lära sig sitt eget modersmål och att på detta sätt upprätthålla sitt eget språk och sin egen kultur.